

Inför Internationella kvinnodagen

Hur ska du fira Internationella kvinnodagen på söndag?

Feministisk kamp – inte bara i väst

Maja Östling:

— Jag ska gå på "Ladyfest", en fest under söndagskvällen på Världskulturmuseet.

Helena Åberg:

— Det är inte bestämt än. Men ett tips är att gå till Stadsbiblioteket, vid trappscenen kommer det finnas öppna föreläsningar den 8 mars med anledning av Internationella kvinnodagen.

Sandra Bengtsson:

— Jag ska demonstrera. Jag ska nog gå på en föreläsning på Världskulturmuseet, om det finns någon som verkar bra.

Lena Martinsson är professor i genusvetenskap på Göteborgs Universitet. Idag föreläste hon på Institutionen för journalistik, media och kommunikation.

Bild: Alice Nilsson

Religion och feminism är inte varandras motsats. Inför Internationella kvinnodagen problematiseras påståendet att religiösa kvinnor skulle vara mindre engagerade i feminismen. – Vi måste tänka i annat än stereotypa banor, säger Lena Martinsson, professor i genusvetenskap.

Lena Martinsson föreläste under fredagen om "Sekulär fundamentalism - Om feministiska utmaningar i efterdyningarna av Charlie Hebdo" i Linnésalen på Göteborgs Universitet.

– Det som hände redaktionen på tidningen Charlie Hebdo är naturligtvis förkastligt och hemskt. Men vi måste försöka förstå sekulariseringen som följde, säger Lena Martinsson.

Hon berättar att debatten ofta fokuseras på yttrandefrihet när ämnet lyfts fram. Diskussionen hamnar lätt i att "Individen ska vara fri och inte kopplad till någon gud". Att religionen stryker yttrandefriheten. Men när vissas yttrandefrihet skyddas blir andras lidande. I efterdyningarna av Jyllandspostens publicering av Mohammed-karikatyren 2005 försvårades den feministiska kampen i öst.

FEMINISTERNA FICK kämpa, inte bara för sin egen sak - utan också för att "försvara" väst. Ett väst som hädar och gör karikatyr på Mohammed, enligt fundamentalisterna.

– De religiösa rösterna får svårare att tala. De buntas ihop och blir "mystiska" och "konsti-

ga", säger Lena Martinsson. Genusforskare ger sig iväg för att studera religion långt borta. Det behövs i väst också. Lena Martinsson har studerat både i Sverige, men också i Pakistan - 520 mil hemifrån.

– Sekularisering finns över hela världen, inte bara i väst, säger hon.

PÅ SAMMA SÄTT finns satir överallt i hela världen, inte minst feministisk satir. Lena Martinsson menar att humorn (och satiren) går i de traditionella, stereotypiska banorna och spelar på de fördomar vi känner igen. Det finns inget innovativt tänkande. Hon tar Tintin som exempel: Den vita, europeiska, mannen är i fokus. Om och när en kvinna väl får

fokus så är det definitivt en vit, sekulariserad, kvinna.

Varför behövs Internationella kvinnodagen?

– För att kvinnor ska få manifesteras sig och känna gemenskap. Det ska finnas en möjlighet att diskutera och fokusera på vissa frågor.

Hur besvarar man den som invänder att det inte finns någon Internationell mansdag?

– Positionen "kvinna" har alltid varit underordnad. Det finns män som är underordnade också, men inte endast på grund av sitt kön. Men jag tycker att män mycket väl ska delta i till exempel demonstrationerna på söndag.

Alice Nilsson

1910

I Köpenhamn instiftas en dag för att stödja den kvinnliga rösträttsrörelsen

1913

Kvinnodagen firas för första gången i Ryssland

1978

FN gör Internationella kvinnodagen till en av deras officiella högtider

1912

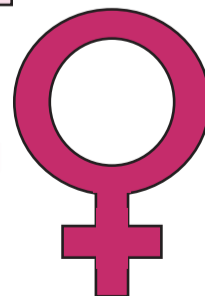
Kvinnodagen firas för första gången i Sverige

1922

Internationella kvinnodagen uppmärksammas i Kina

2010

Internationella kvinnodagen firar 100 år

Den brokiga historien bakom kvinnodagen

Från rösträttskamp, till kommunistisk revolutionsutlösare och sedan en lång tid i skuggan. Inte förrän på 1970-talet fick kvinnodagen sin rättmätiga plats i kalendern världen över.

Med rötter i USA:s socialistiska rörelse växte idén om en internationell kvinnodag fram under 1910-talet.

Dåtidens feminister engagerade sig i rösträttsrörelsen som spred sig över Europa. Den tyska feministen och kommunisten Clara Zetkin stod i frontledet och var den som först lade fram förslaget om en internationell kvinnodag år 1910. Idén om en kvinnodag fick fäste och uppmärksammades året därpå av över en miljon människor ib-

De legendariska suffragetterna Annie Kenney och Christabel Pankhurst lämpar för sin rösträtt. Foto: Wiki Commons

land annat Danmark, Österrike, Tyskland och Schweiz. Slagorden krävde rösträtt och att kvinnor skulle tillåtas inneha offentliga ämbeten. I USA firades den nationella kvinnodagen den sista söndagen i februari.

Det var den sista söndagen i februari 1917, vilket råskade falla på den 8 mars enligt vår kalendern, som kvinnodagen fick sitt fasta datum efter. Kvinnor i Sankt Petersburg gick då ut i den historiskt avgörande bröd och fred-strejken som kom att bli startskottet för den ryska oktoberrevolutionen.

1922 blev kvinnodagen en officiell helgdag i Sovjetunionen, som länge ses som ett föredöme för västerländska kvinnorrättsrörelser, trots att Lenin fråntog alla medborgare sin rösträtt efter att han tagit makten. Firandet av den internationella kvinnodagen blev i samband med oktoberrevolutionen kraftigt förknippad med kommunismen och föll därefter i generell glömska i den icke-kommunistiska världen.

FÖRST PÅ 1960-talet lyftes kvinnodagen åter fram i ljuset av den revolutionära vänstern i väst. På 1970-talet blomstrade kvinnorrättsrörelsen igen och 1977 fastslår FN internationella kvinnodagens status som officiell FN-högtidsdag den 8 mars.

Beata Thor

En dag som existerar

- Det är internationella kvinnodagen på söndag, påpekar jag för min sambo.
- Jaså? Det hade jag ingen aning om, svarar han.
- Nej, men det kanske har att göra med att du är man...

Och visst ligger det något i det. Själv har jag alltid haft koll på att den internationella kvinnodagen är den åttonde mars, inte på grund av något personligt engagemang egentligen, utan för att det är dagen innan min födelsedag. Det är ju ändå roligare att ha koll på en 100 år gammal internationell dag den åttonde, än att Torbjörn och Torleif har namnsdag den nionde, om du frågar mig.

Jag känner mig lyckligt lottad. Uppväxt i Sverige. Född 1992. I ett hem som gick emot några könstyper. Pappa lagade mat, mamma var teknisk. Mamma vågade åka läskiga saker på nöjesfält, pappa vaktade väskorna.

Jag är tacksam för att det i min värld är självklart att jag har rösträtt. Jag får bära byxor. Studera på högskolenivå. Välja min partner. Men jag är också medveten om att dessa självklarheter är ett resultat av enträgen kamp. Generationer av kvinnor, och män, som kämpat för lika rättigheter mellan könen.

Och kanske är det inte så självklart egentligen. Sverige idag är fortfarande inte jämställt. Kvinnor får i många fall fortfarande lägre lön än män för samma jobb.

För att inte tala om hur det ser ut i resten av världen. Hedersrelaterat våld och att inte ha rätt att bestämma om sitt eget liv är exempel på situationer som är verklighet för miljontals kvinnor runt om i världen.

VISST HARVI NÅGOT att fira den åttonde mars, men inget att gratulera. Vi kan fira hur långt vi har kommit. Upplys om hur långt vi har kvar. Själv tänker jag vara så tråkig att jag skänker en tanke till de kvinnor som har gått före mig och kanske tjar lite på min sambo. Så han åtminstone är medveten om att den internationella kvinnodagen existerar.

Ida Österberg

Vid det vältrafikerade hörnet utanför Handelshögskolan syns knappt marken.

Bild: Andreas Hedbäck

Grus – orsak till mer än var femte cykelolycka

GÖTEBORG: Våren har kommit till Göteborg och cyklarna har plockats fram ur förråden. Även kommunen har ställt ut sina hyrcyklar fast man inte än har plockat upp gruset på gatorna. För cyklister är det en fara som står för var femte singelolycka under mars.

Förra helgen placerades hyrcyklarna ut i staden. Men fortfarande ligger gruset tätt över cykelbanorna. Förutom det grus som använts för att öka säkerheten för cyklister och fotgängare under vintern hopar sig också gruset som spräckt upp från vägarna. Enligt en rapport från Statens väg- och transportforskningsinstitut (VTI) från 2013 beror mer än var femte singelolycka i mars månad på halt grus.

Rapporten visar bara allvarliga olyckor och sannolikt finns det ett stort mörkertal bland skador som inte anmäls till polisen. Gruset som under vintermånaderna har bidragit till en ökad säkerhet får omvänd effekt när snön smälter.

FRÅN FEBRUARI till mars ökade halkolyckorna till följd av grus med 20 procentenheter. Problemet började uppmärksammas en bit in på 2000-talet och 2011 lät det så här:

- Sand och grus på våra gator är ett stort problem för cyklister. En omkullkörning leder vanligtvis till mindre skador, men ute i trafik kan det vara förenat med livsfara.

Irène Isaksson Hellman är

trafiksäkerhetsexpert vid If. För snart fyra år sedan ville hon få kommunerna att ta mer ansvar för cyklisternas säkerhet. Hon ansåg att kommunerna behövde bli snabbare med att värstäda gatorna. Idag tycker hon att problemet har lyfts men problematiken kvarstår.

- Man vill kunna ta ut cykeln och njuta så fort vädret tillåter. Tidigare sopning är också en signal om att uppmuntra cykling i kommunerna. Intresset har lyfts sedan 2011, men jag har fortfarande inte sett någon förbättring annat än att medvetenheten om riskerna har ökat.

Irène Isaksson Hellman tycker att kommunerna borde arbeta efter hur vintern ser ut och inte enligt fasta datum som de gör idag.

HYRCYKLARNA ställs ut den första mars i samarbete

Göteborgs stads hyrescyklar ställs ut innan gruset sopats bort.

Bild: Andreas Hedbäck

med Göteborgs Stad men allt grus är inte upplöskat för än 3 månader senare. Arbetet med att få bort gruset från gatorna påbörjas i april och sista dagen för arbetet är den sista maj. Västfronten har sökt Trafikkontorets informationschef Lena Johansson för en kommentar.

Andreas Hedbäck

Vägen till redaktionen, inte ens en reporter är säker.

Bild: Andreas Hedbäck